

TRANK

02
2011

België - Belgique

PB - PP

9000 GENT

BC 21557

VIERMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN SAMENLEVINGSOPBOUW GENT VZW

De sociale kruidenier.

**Openbare ruimte:
kinderen ontwerpen...**

GENSH

**Het Gents Netwerk
van Sociale Huurders**

*Sammy loop niet zo gebogen
denk je dat ze je niet mogen
waarom loop je zo gebogen Sammy
met je ogen Sammy op de vlucht
hoog Sammy
kijk omhoog Sammy
want daar is de blauwe lucht*

Hoog Sammy, kijk omhoog

Het verhogen van de leeflonen tot de Europese armoedegrens (899€ per maand) kost jaarlijks 1,25 miljard€¹. In 2009 (aanslagjaar 2008) zorgde de notionele inrent-aftrek voor 5,8 miljard euro belastingvermindering voor bedrijven. Dat is 10 keer meer dan oorspronkelijk geraamd.

Het Rekenhof becijfert dat fiscale fraude in België jaarlijks 45 miljard€ kost. Advocaten Rieder en Vansteenbruggen slagen erin een Kortrijkse firma die voor meer dan 128 miljoen€ belastingen wist te ontduiken, vrijuit te laten gaan door verjaring. Steven De Geynst (Muffin-man) wordt veroordeeld tot 6 maanden met uitstel voor het opduiken van ongebruikt en onverkoopbaar voedsel in afvalcontainers van een supermarkt. Sinds 2003 stijgt de energiearmoede in Vlaanderen. Meer dan 100.000 Vlaamse gezinnen zijn aangewezen op het duurdere aardgas en elektriciteit van de distributienetbeheerder omdat ze de energiefactuur van hun commerciële leverancier niet langer konden betalen. Het aantal Vlaamse gezinnen dat omwille van betalingsproblemen volledig van water werd afgesloten, verdrievoudigde in 2010 tot 2362. De nucleaire rente (of winst) wordt na maandenlange discussie vastgelegd tussen de 1,7 en 1,8 miljard€. Gemeenteraadslid Tine Heyse meldt dat er, over de periode 2001-2010 geen enkele sociale huurwoning bijgekomen is in Gent.

Veel feiten en cijfers. Op het eerste zicht hebben ze niet altijd veel met elkaar gemeen. Of toch: de armoede in België, Vlaanderen en Gent stijgt.

Neoliberale en conservatieve agenda's slagen er daarbij handig in de blik van media en publiek te fixeren op de onderkant van de maatschappij. Natuurlijk moeten misbruiken altijd en overal bestreden worden. Maar gezond boerenverstand (en deze cijfers) doet vermoeden dat misbruiken aan de top van een samenleving de sociale welvaart veel sterker onder druk zet dan andersom.

Theodore Dalrymple krijgt columns en open spreekruimte om de verflinking van onze maatschappij verder vorm te geven. Wordt het niet eerder tijd om net andere mensen aan het woord te laten? Riccardo Petrella titelt: "Als armoede een bank zou zijn, dan was er geen armoede meer" of Richard Wilkinson die stelt: "Meer gelijke samenlevingen zijn ook gelukkiger samenlevingen". Of schrijfster Annelies Verbeke die we als uitsmijter over armoede aan het woord laten.

Is niet het ultieme doel van elke ideologie het opbouwen van een gelukkiger samenleving? Een eerste stap daarbij: een zoektocht naar 1,25 miljard.

En daarbij kijken we best niet te veel naar beneden. Hoog Sammie, kijk omhoog!

.....

¹ Berekening en grens slaan op het jaar 2008.

Tekst : Patrice De Meyer
Foto's: Viktoriya Rozhko e.a.

Het G van S

Na een verkennende reis langs de drie sites met de "tour van de torens", werd begin 2005 het GENSH boven het doopvond gehouden. Inmiddels telt het netwerk meer dan 500 leden en heeft het een geografische spreiding over geheel Gent.

Huurlasten

Tijdens de startvergadering in 2005 werd het thema 'huurlasten' als eerste punt op de GENSH-agenda geplaatst. Nazicht van liften, schoonmaak van gangen, onderhoud en herstellingen van de gemeenschappelijke delen... vormen voor appartementbewoners een bijkomende woonkost. Vaak betaalt de huurder bovendien een provisie voor collectieve verwarming en/of water. In tegenstelling tot de huurprijsberekening, is er op huurlasten geen sociale correctie. Vooral voor lage inkomens kunnen deze kosten dan ook serieus doorwegen op het gezinsbudget.

Gents Netwerk Sociale Huurders

Huurlasten worden meestal samen met de maandelijks huurprijs betaald. In theorie volgt er dan jaarlijks een correctie op basis van de betaalde voorschotten en de effectieve kosten. In de praktijk laten deze eindafrekeningen vaak heel lang op zich wachten.

Maar het schoentje knelde in 2005 vooral bij het administratieve luik. Door het ontbreken van een duidelijk kader voor deze eindafrekening volgde elke sociale huisvestingsmaatschappij een eigen koers. Dat maakte dat sommige sociale huurders een goed uitgewerkt overzicht ontvingen en anderen het moesten stellen met enkel een globaal eindbedrag. Het GENSH besloot zich in de eerste plaats op dit administratief luik te focussen, zodat de huurder tenminste wist wat hem werd aangerekend. Een Denktank, gevormd door sociale huurders uit verschillende Gentse wijken, verzamelde zoveel mogelijk ervaringen met betrekking

Het Gents Netwerk van Sociale Huurders (GENSH) is ontstaan uit de leefbaarheidsprojecten in de hoogbouwsites Leiekaai, Nieuw Gent en Rabot. Bij deze projecten bleek al gauw dat leefbaarheid in de bestaande setting heel wat raakvlakken had met de concrete woonsituatie van de sociale huurders. Ontmoetingsactiviteiten met bewoners uit de drie sites brachten bovendien een groot aantal gemeenschappelijke knelpunten aan het licht. Zo ontstond een meer structurele samenwerking: het GENSH. **Samen bereiken we meer dan alleen.**

tot de huurlastenafranking. Structurele partner Huurdersbond Oost-Vlaanderen gaf de nodige juridische ondersteuning. Dit alles vormde een stevige basis om met de verhuurders

in gesprek te gaan. Dit resulteerde in een engagement van nagenoeg alle sociale huisvestingsmaatschappijen om tot duidelijkere afranking van de huurlasten te komen.

Om het probleem structureel aan te pakken, pleitte de Denktank tegelijk voor een wettelijk verplicht en uniform afrekeningformulier: een formulier met een duidelijk overzicht van posten en kosten plus de gehanteerde verdeelsleutel verhuurder/huurder. Dit voorstel werd ingebracht bij Vivas, de Vlaamse Vereniging van Sociale Huurders. Vivas maakte het tot één van haar prioritaire strijdpunten bij elk beleidscontact. Op het Vivas-congres van 2010 beloofde Tom Van Eede (kabinet Freya Vandenbossche) dat er eindelijk werk gemaakt zou worden van een sjabloon voor huurlasten.

Werken aan het netwerk

Het Gents Netwerk kwam van bij het begin tweemaal per jaar samen: er was een jaarlijks planningscongres en een congres in functie van informatie en vorming. Sinds september 2008 stelde Samenlevingsopbouw

►►►

▼ DE DROOMWOONTOREN : SOCIALE HUURDERS OVER HUN WOONWENSEN.

► GENSH IN ACTIE VOOR DE POORTEN VAN EANDIS

►►► Gent één personeelslid specifiek ter beschikking om het netwerk verder te kunnen uitbouwen. De opmaak van een communicatieplan dat het Netwerk diende te verruimen en te diversifiëren was daarbij belangrijk. Zo kwam de gratis GENSH-nieuwsbrief tot stand. Viermaal per jaar verschaft deze 'krant' informatie over GENSH-activiteiten, over sociaal wonen en aanverwanten. Het verspreiden van de nieuwsbrief maakt het GENSH tastbaarder, en zorgde voor een duidelijke groei van het aantal netwerkleden. Een facebookpagina spreekt dan weer

► DAG VAN DE SOCIALE HUURDER - 2011

een andere groep sociale huurders aan en geeft de mogelijkheid kort op de bal te spelen en meer interactief te werken. Op dit moment werken een aantal GENSH-leden aan een 'echte' website.

Om het GENSH bij anderstaligen beter bekend te maken, ontwierpen we een kennismakingsfolder in vier talen. Op 26 mei 2010 was er een eerste Gentse 'Dag van de Sociale Huurder', waarbij er specifiek op diversiteit werd ingezet. Een andere manier voor het werken aan diversiteit zijn de wijkactiviteiten, al dan niet samen met andere organisaties. Crea-ateliers in het Scheldeoord, een ballonwedstrijd in Nieuw Gent, een tekenwedstrijd in de Leiekaai, (toekomstige) sportactiviteiten in de Watersportbaan of een actie 'Kom naar buiten voor uw kluiten' over rationeel energieverbruik in Meulestede,... zijn activiteiten die op het eerste gezicht niet altijd veel te maken hebben met sociaal wonen. Ze brengen ons alleszins wél in contact met moeilijker bereikbare groepen, vaak de jongere en/of allochtone sociale huurder. Omdat ook het GENSH vragende partij is voor meer diversiteit binnen het netwerk, organiseren we dit jaar een vorming over multicultureel samenleven, waarbij er intensief op het diverser maken van het netwerk wordt ingegaan.

Erkenning

Sinds 2011 worden de eerste stappen gezet naar de verzelfstandiging van het GENSH, een proces dat in principe rond moet zijn tegen 2015. Dat betekent dat er de volgende jaren geleidelijk aan, zaken die op dit moment door Samenlevingsopbouw Gent worden georganiseerd, in de handen van een projectstuurgroep komen. Nu bevindt het netwerk zich wat op een niemandsland door sterk afhankelijk te zijn van een organisatie wiens agenda niet altijd samenloopt met de eigen prioriteiten. Te weinig sociale huurders beseffen op dit moment "het GENSH, dat zijn wij". De mate waarin de positionering van het netwerk lukt, zal in de toekomst mee bepalend zijn voor welke rol het GENSH kan opnemen in het sociale huisvestingslandschap.

In het kader van de start van de nieuwe fusiemaatschappij, kreeg Samenlevingsopbouw Gent in 2010 een opdracht van de stad Gent om op zoek te gaan naar manieren tot laagdrempelig communiceren en participatie van sociale huurders. Na afloop van die opdracht werd

een lijvig dossier samengesteld met twaalf adviezen van sociale huurders voor sociale verhuurders, beleid en andere woonactoren. Het gaat over de betaalbaarheid van sociale huur, communicatie, leefbaarheid,... Momenteel lopen er verkennende gesprekken over de opvolging van dit dossier, bij voorkeur resulterend in de erkenning van de sociale huurder als ervaringsdeskundige in de sociale huisvesting.

Deze erkenning geldt bij het GENSH als de grootste uitdaging voor de komende jaren. Het netwerk wil na 6 jaar hard werken erkend worden als gesprekspartner bij de belangrijke spelers in de Gentse sociale huisvesting. Alhoewel ervaring uit andere steden de meerwaarde van participatie van sociale huurders voldoende aantoonde, zal niemand ontkennen dat het ontwikkelen van een efficiënt participatiemodel maatwerk is, afgestemd op de specifieke lokale situatie. Samen met het GENSH hopen wij dat het ontplooiën van een goed werkend sociaal woonoverleg, waarbij ook sociale huurders betrokken partij zijn, beschouwd kan worden als één van de opportuniteiten die een nieuwe 'fusiehuusvestingsmaatschappij' (zie verder) biedt.

Verdringing

Een tweede grote uitdaging is de toegankelijkheid van sociaal wonen. Het GENSH is wat dat betreft ernstig bezorgd om de toekomst. De ondergrenzen bij de nieuwe huurprijsberekening, de stijgende energieprijzen, enz... dreigen ook binnen de sociale huisvesting te leiden tot verdringing van de laagste inkomens. De woonbegeleiding voor risicogroepen is niet toereikend om op termijn het recht op wonen te blijven garanderen. Hiervoor moeten er dringend alternatieven worden gezocht. Maar ook hier ziet het GENSH een rol weggelegd voor een sociaal woonoverleg, als platform van waaruit er gemeenschappelijke signalen kunnen worden gegeven naar de hogere overheid.

Meer info:

'Syntheseverslag communicatie en participatie sociale huurders' via www.samenlevingsopbouwgent.be

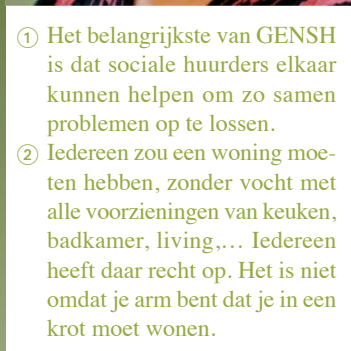
Lilly

- ① Het GENSH is belangrijk omdat je hierdoor mensen in je omgeving en buurt kunt helpen, maar ook mensen uit andere sociale huisvestingscomplexen, overal eigenlijk.
- ② Ik droom dat waar je woont iedereen met iedereen overeen kan komen. Dat je met iedereen kan praten. Dat je van alles samen kan doen met je geburen.

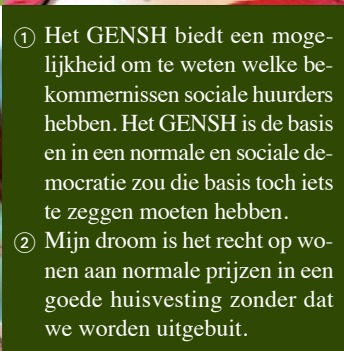
Lieve

- ① Het GENSH is belangrijk omdat het mensen samenbrengt om dan iets te doen voor alle sociale huurders
- ② Mijn droom is om nog meer samenhang te zien tussen huurders. Er zouden meer mogelijkheden moeten zijn om met alle inwoners van een woontoren contact te hebben.

Laurette

- ① Het belangrijkste van GENSH is dat sociale huurders elkaar kunnen helpen om zo samen problemen op te lossen.
- ② Iedereen zou een woning moeten hebben, zonder vocht met alle voorzieningen van keuken, badkamer, living,... Iedereen heeft daar recht op. Het is niet omdat je arm bent dat je in een krot moet wonen.

Octaaf

- ① Het GENSH biedt een mogelijkheid om te weten welke bekommernissen sociale huurders hebben. Het GENSH is de basis en in een normale en sociale democratie zou die basis toch iets te zeggen moeten hebben.
- ② Mijn droom is het recht op wonen aan normale prijzen in een goede huisvesting zonder dat we worden uitgebuit.

Rita

- ① Het GENSH brengt mensen bij elkaar waardoor ze samen kleine problemen kunnen oplossen. Wanneer huurders onder elkaar verdeeld zijn is het moeilijk om naar de huisvestingsmaatschappijen te stappen. Een gezamenlijke stem wordt beter gehoord en dat is belangrijk.
- ② Bij renovaties zou men meer rekening moeten houden met de woonwensen van de zittende huurders. Ook moet er milieubewust worden gerenoveerd en met het oog op ouder worden. Ik vind dat elke woning een inloopdouche moet hebben.

GENSH

aan het woord

Een ruiker bestaat uit vele mooie en kleurige bloemen. Hun samenspel maakt het geheel alleen mooier.

Kris Dom liet enkele leden van het Gents Netwerk van Sociale Huurders aan het woord.

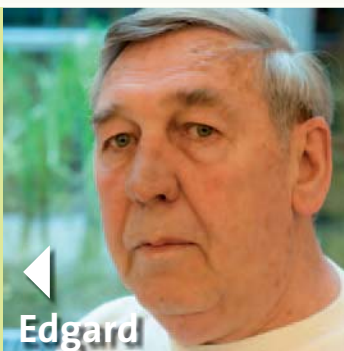
Hij zocht antwoord op twee vragen:

- ① *Wat is het belang van GENSH voor jou?*
- ② *Wat is jouw droombeeld? Jouw ideale wereld?*

Carine

- ① Het GENSH is een organisatie die opkomt voor de belangen van sociale huurders bij de sociale huisvestingsmaatschappijen en bij de wetgever. Ze zijn een gesprekspartner en deskundig. Zo'n organisatie is nodig.
- ② Het patrimonium van sociale huisvesting wordt dikwijls in een uithoek gebouwd. Met de steun van de maatschappijen zouden we samen nog meer aan leefbaarheid en aan multiculturaliteit moeten werken.

Edgard

- ① Het GENSH maakt een brug tussen huurders en verhuurder, een brug die soms moeilijk te maken is. Het luisteren naar gelijkgezinden vind ik ook erg belangrijk, daar wil ik mij voor inzetten.
- ② Mijn droom is voor iedereen op rechtmatige wijze een goede gezonde en betaalbare woning.

Interview met Rudy Coddens

Waarom is er werk gemaakt van een fusie tussen sociale huisvestingsmaatschappijen?

Rudy Coddens (RC): Reeds in het bestuursakkoord van 2007 uitte het schepencollege zijn voornemen voor deze fusie. Daar zijn ook goede redenen voor. Ten eerste: de krachten worden zo maximaal gebundeld. De toekomstige fusiemaatschappij zal meer dan 9000 sociale huurders huisvesten! Het is evident dat zo'n maatschappij een sterkere actor is naar de Vlaamse overheid of ten aanzien van de stad Gent, bvb. bij stadsvernieuwingsoperaties. Een grotere maatschappij zorgt ervoor dat we die ook professioneler kunnen uitbouwen. Zo beschikte, tot op de dag van vandaag, geen enkele huisvestingsmaatschappij over een jurist of een aankoopspecialist in vaste loondienst. Door de fusie zullen we daar wel toe in staat zijn. De nieuwe fusiemaatschappij is bovendien ambitieus: we willen ook sociale leningen aanbieden en sociale koopwoningen realiseren. Ten tweede zorgde het nieuwe Kaderbesluit Sociale Huur ervoor dat een groot deel van de stadswoningen via het vernieuwde huurbesluit moest verhuurd worden. De stad had de keuze om hiervoor een eigen sociale huisvestingsmaatschappij op te richten of om deze woningen onder te brengen bij een grote 'fusiemaatschappij'. Om versnippering tegen te gaan kozen we voor het laatste. Bij aanvang zijn alle sociale huisvestingsmaatschappijen gevraagd om in te stappen in de nieuwe grote fusiemaatschappij. Een aantal gingen hierop in, andere niet. Een ander heel concreet voordeel van deze schaalvergroting: we willen met betrekking tot de berekening en afrekening van huurlasten tot één systeem komen dat goedgekeurd is door de Vlaamse overheid. Door bijvoorbeeld de kosten voor liften maximaal te spreiden over alle complexen waar liften aanwezig zijn, kunnen we een maximaal solidariserend effect bekomen.

Verliest de stad, door de overdracht van de stadswoningen naar de nieuwe fusiemaatschappij, niet een instrument van haar woonbeleid?

RC: Het woonbeleid van de stad Gent kan je opsplitsen in enerzijds regie en anderzijds beleidsuitvoe-

Op 1 juli 2011 smelten drie sociale huisvestingsmaatschappijen (Huisvesting Scheldevallei, De Goede Werkmanswoning en Woningent) en de Gentse stadswoningen samen tot een nieuwe fusiemaatschappij: WoninGent. Kris Dom en Frank Vandepitte spraken met voorzitter Rudy Coddens.

ring. Door deze operatie komt tussen beide functies een grotere en duidelijker scheiding. De schepen voor wonen is verantwoordelijk voor de regiefunctie rond alles wat met stedelijk wonen te maken heeft. Sociale huisvestingsmaatschappijen zijn dan weer uitvoerders van het woonbeleid. Meer dan de helft van de huidige stadswoningen (ongeveer 1800) moesten sowieso via het nieuwe sociale huurbesluit verhuurd worden. Om versnippering te voorkomen beslisten we meteen om alle stadswoningen over te dragen. Daarbij is het belangrijk te vermelden dat lopende contracten met bewoners gehonoreerd worden. Zo hebben sommige mensen een contract private huur dat nog enkele jaren doorloopt. Dit zal pas vervangen worden als hun contract afloopt.

Voor sommige huurders van stadswoningen betekent de nieuwe fusiemaatschappij een verhoging van de huurprijs. De stedelijke toelage die gebruikt werd door de stad Gent om het wonen in stadswoningen betaalbaar te houden, wordt vanaf 2012 geschrapt.

RC: Inderdaad. Sommige huurders in bijvoorbeeld het Scheldeoord betalen een lage huurprijs. De stedelijke toelage kunnen we niet enkel voorzien voor huurders van stadswoningen. Dat gaat in tegen het gelijkheidsbeginsel: iedereen heeft recht op dezelfde rechten. Het kan niet dat huurders van voormalige stadswoningen wél en anderen geen toelage krijgen. We zijn in deze gehouden de wet toe te passen.

Het zou interessant zijn te monitoren hoeveel mensen er uiteindelijk meer zullen moeten betalen. Als er een grote huurprijsstijging is, zullen onze maatschappelijk consulenten klaar staan om mensen hierin te begeleiden. Het is evident dat mensen die meer moeten betalen daar niet zo gelukkig om zullen zijn.

Als schepen van onderwijs heb je ervaring met participatie en inspraak van ouders. Wat denk je over participatie van huurders in sociale huisvesting?

RC: Naast mijn ervaring als schepen van onderwijs, kan ik terugblikken op eerdere ervaringen met fusieoperaties. Zo was ik, als toenmalig directeur zorg in de Volkskliniek, betrokken bij de fusie van drie ziekenhuizen tot het huidige Sint-Lucas. Fusie is geen toverwoord waardoor alle problemen opeens opgelost zijn. Ons doel is echter duidelijk. In die zin zal ik mijn ervaring kunnen gebruiken om mensen samen te zetten, goed te luisteren, rustig te blijven en weerstanden weg te werken. Goed en transparant communiceren is hierbij enorm belangrijk. In de nieuwe maatschappij zullen zo'n 200 mensen tewerkgesteld worden. Iedereen van het huidige personeel heeft daarbij de garantie dat hij kan blijven en we zullen extra, nieuwe aanwervingen uitvoeren.

Wat participatie van de sociale huurders betreft: ik was ook voorzitter van de Scheldevallei en daar werken we met 'vrijwillige aanspreekpersonen'.

Dit zijn geen conciërges, maar huurders die de maatschappij aanspreken als er iets mis gaat in hun sociaal huisvestingscomplex. Dat model van vrijwilligerswerking willen we verder uitbouwen in de fusiemaatschappij. Daarnaast zetten we anderhalf personeelslid in om te werken aan leefbaarheid. Deze mensen zijn het eerste aanspreekpunt voor de vrijwilligers. Ik wil ook contacten opbouwen met wijkpartners zoals OCMW of Gebiedsgerichte Werking. Als sociale huisvester gaan we in dialoog met dit netwerk, zijn we een klankbord van en voor de sociale huurder. Deze globale leefbaarheidvragen worden in kwartaalbijeenkomsten met bewoners besproken. Jaarlijks wil ik ook een algemene vergadering met alle vrijwilligers waarbij de maatschappij de bewoners als stakeholder informeert en bevraagt over de werking. Het is mijn diepste overtuiging dat bewoners, gebruikers, medewerkers 'mee' moeten zijn met het verhaal. Een beleid van een maatschappij moet gedragen zijn. Suggesties die het collectief ten goede komen zijn hierbij cruciaal, net zoals de nodige feedback en respons erop. De vraag moet hierbij zijn: hoe kunnen we samen de huisvestingsmaatschappij beter maken? WoninGent kan de 'ervaring' van bewoners gebruiken en ernaar refereren als er een actie aan gekoppeld wordt. Zo leggen mensen terug de link naar hun eigen aandeel in een oplossing.

De sociale kruidenier: Noodhulp onder protest

Momenteel schieten **sociale kruideniers** in Vlaanderen als paddenstoelen uit de grond. Maar wat is een sociale kruidenier eigenlijk?

Een sociale kruidenier is een soort buurtwinkel met een aanbod van voedings-, onderhouds- en verzorgingsproducten. Klanten kunnen er, na inschrijving en op afspraak, winkelen aan een ferm gereduceerde prijs. De producten worden aangeboden zoals in een gewone kruidenierszaak. De klanten hebben een ruime keuze, kiezen zelf producten en betalen hiervoor een (kleine) vergoeding. Er worden veel verse producten aangeboden en gezonde voeding wordt gestimuleerd. Dumping uit de voedingsindustrie wordt zoveel mogelijk vermeden.

De winkel is toegankelijk voor klanten met een toegangskaart. Die verkrijg je na een sociaal onderzoek door onafhankelijke diensten. De sociale kruidenier heeft specifieke openingsuren en is dus niet elke dag open. Bezoekers krijgen een dag toegewezen waarop ze hun inkopen kunnen doen. Een sociale kruidenier staat naast de bestaande 'voedselbedelingen', waar mensen in allerhoogste nood terecht kunnen. Ontmoeting

staat zeer centraal. Bezoekers worden warm onthaald, krijgen een tasje koffie en kunnen een babbeltje doen. Mensen worden ook actief betrokken in het kader van armoedebestrijding. De sociale kruidenier biedt mensen de mogelijkheid om vrijwilligerswerk uit te voeren, eventueel met het oog op latere sociale tewerkstelling.

Sociale kruidenier De Pannestraat, de start

Vroeger organiseerde EL ELE vzw een voedselbedeling in de Pannestraat. Toen die vzw in 2009 stopte, moest het gebouw een nieuwe bestemming krijgen. CAW Artevelde inloopcentrum, de Federatie Marokkaanse Verenigingen en Samenlevingsopbouw Gent kregen er een locatie. Samenlevingsopbouw Gent startte, vanaf januari 2010, met de uitbouw van een sociale kruidenier.

Sinds de opstart van de winkel konden al meer dan 300 gezinnen gebruik maken van het aanbod. De meeste mensen die komen winkelen zijn buurtbewoners die in armoede leven. De klanten komen op afspraak één keer per maand naar de winkel. De winkel is open elke 2e en 4e donderdagnamiddag en vrijdagvoormiddag van de maand. In de winkel liggen enerzijds producten van de Voedselbank Oost-Vlaanderen en anderzijds producten die we zelf aankopen met de solidaire bijdrage van de klanten. Alleenstaanden of koppels betalen 3 euro, een gezin 5 euro. De klanten worden betrokken in het aankoopbeleid. Zo is er bijvoorbeeld vraag naar meer verse producten en naar luiers. We proberen aan die vraag te beantwoorden, maar kampen nog met een aantal logistieke problemen, zoals het ont-

breken van een koelcel, transport,... We werken verder aan de visie en organisatie van de winkel waarbij we zowel op lokaal als Vlaams niveau samenwerking nastreven.

Vrijwilligers vormen de hoeksteen van de werking

In de sociale kruidenier werken we met een tiental vrijwilligers. Zij zijn van cruciaal belang en staan in voor allerlei taken. In samenspraak en vanuit persoonlijke interesse en

►►►

Gemeentelijke basisschool De Pinte

Sporadisch krijgen we van een sportclub, organisatie, bedrijf,... een gift die we dankbaar in ontvangst nemen. Zo gebeurde het ook in het voorjaar dat de gemeentelijke basisschool uit De Pinte geld inzamelde voor een sociaal doel. Deze keer was de keuze op de sociale kruidenier gevallen. Wij zijn met ons hele team een geanimeerde voorstelling gaan geven aan acht klassen nieuwsgierige kinderen. De kinderen, ouders, familie en de school zamelden daarop enthousiast 2500 euro in! Hiermee kunnen we voor meer dan een jaar verse producten aankopen voor de sociale kruidenier. Hartelijk dank.

►►► mogelijkheden polsen we waar ze kunnen en willen ingezet worden. We denken hierbij aan het laden en lossen van de camionette, de winkel klaarzetten, mensen ontvangen, de winkel openhouden,... Daarbij is het goed mogelijk dat men na verloop van tijd doorgroeit naar een andere taak binnen het geheel. Tegelijk is het de bedoeling om de vrijwilligers in groep sterker te maken. Hiervoor plannen we vanaf het najaar vormingsmomenten met als onderwerpen 'hoe omgaan met een moeilijke klant', 'hygiëne',...

Samenwerking

Op lokaal niveau werken we nauw samen met SIVI vzw. Dit is een Vereniging Waar Armen Het Woord Nemen die al vijf jaar ervaring heeft in het uitbaten van een sociale kruidenier in Sint-Amandsberg. Samen met hen ontwikkelen we een winkelmodel dat toepasbaar is voor een sociale kruidenier op Gents niveau. Op termijn voorzien we vier vestingplaatsen en één centraal magazijn. In een stuurgroep denken we met een aantal partners (de beide Gentse CAW's, OCMW, stad Gent - Dienst Werk, Straathoekwerk, KRAS vzw, SIVI vzw en Samenlevingsopbouw Gent) verder na over een coöperatief winkelmodel van sociale kruideniers in Gent. In dit winkelmodel streven we naar duurzaamheid en werken we met lokale korte keteninitiatieven (rechtstreeks aankopen van de (bio)boer), sociale economieprojecten en verschillende sociale (buurt) partners. Daarbij willen we een kwa-

liteitslabel ontwikkelen dat garant staat voor een sterk lokaal netwerk van sociale kruideniers.

Op Vlaams niveau

Vanuit Samenlevingsopbouw Gent en een aantal andere sociale kruideniers in Vlaanderen is sinds 2010 de vzw 'Sociale kruideniers Vlaanderen' ontstaan. De Antwerpse organisatie Levanto ondersteunt de vzw inhoudelijk. Er wordt een gezamenlijke visie ontwikkeld. De groep verricht ook lobbywerk en neemt gemeenschappelijke standpunten in. Op het vlak van logistiek is het de bedoeling om samen te werken, bijvoorbeeld voor aankoop en distributie.

Onder protest

We werken als sociale kruideniers onder de noemer van 'Noodhulp Onder Protest'. Protest omdat noodhulp eigenlijk niet zou mogen bestaan! Sociale kruideniers zijn een noodzakelijk kwaad in afwachting van structurele maatregelen zoals een volwaardig inkomen voor iedereen. Het is niet de bedoeling dat een sociale kruidenier een 'winkel voor de armen' wordt naast de 'winkels voor de rijken'. Het is meer dan een goedkope winkel. Samen met mensen in armoede gaan we op zoek naar structurele oplossingen en geven we duidelijke signalen. We spreken hen aan op hun kwaliteiten en geven hen kans de werking mee vorm te geven. Op die manier is de sociale kruidenier een middel tot emancipatie.

2011 is het jaar van de vrijwilliger. Doorheen onze werkingen leren we vele enthousiaste en gedreven vrijwilligers kennen. Een uitgelezen moment om enkele van deze krasse mensen in de kijker te zetten.

Artour, vrijwilliger bij de sociale kruidenier

Ik woon nu vijf jaar in België. Op een dag kwam ik toevallig langs dit huis in de Pannestraat. Direct voelde ik me hier thuis. Het is een goed idee om een plaats te maken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar praten. Communiceren vind ik erg belangrijk. Omdat ik Russisch, Engels, Oekraïns en Turks spreek kan ik goed helpen bij de sociale kruidenier. Ik bel mensen op die naar de sociale kruidenier en naar het inloophuis (CAW) komen. O ja, ik spreek natuurlijk ook Nederlands. Die taal wil ik echt perfect kennen. Ik leer het meest door hier met mensen te spreken en naar Vlaamse televisiezenders te kijken. Mensen helpen geeft een goed gevoel. Binnenkort ga ik ook in de winkel helpen. Dan zie ik de mensen in plaats van ze enkel maar aan de telefoon te horen. Omdat ik nog niet de juiste papieren heb, mag ik niet werken. Ik kan dus geen geld verdienen en mag enkel vrijwilligerswerk doen. Ik help mensen graag en de mensen helpen mij. Het contact met andere mensen vind ik erg belangrijk. Thuis zitten voor televisie of computer, facebook en zo, dat is geen echt contact.

HET CIJFER

40.000

De euro als betaalmiddel is zijn alleenheerschappij in de wijk Rabot Blaisantvest kwijt.

In de eerste zes maanden van het alternatieve muntsysteem, Torekes, werden 40 000 exemplaren ervan verspreid onder meer dan 370 bewoners. Ze konden verdiend worden met acties rond buurtzorg, burenzorg en milieuzorg. Ze kunnen uitgegeven worden in de cinema, de Lijn en verschillende buurtwinkels.

Meer info? www.torekes.be en in het volgende nummer van FRANK

Werken rond afval in sociale hoogbouw

Op 24 februari organiseerde Samenlevingsopbouw Gent een themadag 'werken rond afval in sociale hoogbouw'. Vanuit de ervaringen uit Nieuw Gent en Rabot werden de grootste problemen geanalyseerd en oplossingen voorgesteld.

Het ging o.a. over het eigenaarsstatuut van groene zones rond sociale woontorens, efficiëntie van betrokken diensten, de betrokkenheid van bewoners en effecten van kleine buurtinvesteringen. Het verslag van deze themadag, waaraan een twintigtal diensten en organisaties deelnamen, vind je op www.samenlevingsopbouwgent.be.

Meer info :

michi.hendrickx@samenvlevingsopbouw.be

Dag van de sociale huurder

70 sociale huurders verzamelden op 19 mei voor de Dag van de Sociale Huurder. Koffie, taart, debat en een voorstelling over de fusie van verschillende Gentse huisvestingsmaatschappijen waren hun deel. Dankzij de samenwerking met Amnesty International en ter gelegenheid van hun 50 jarig bestaan waren we te gast bij NTG en konden we aansluitend genieten van een optreden van Kommil Foo.

De gemeenteraadverkiezingen van oktober 2012 zijn nog anderhalf jaar verwijderd. Hoog tijd om ons te beraden over welke stad we in de toekomst willen. Welke visie hebben we op de en wat kan ze betekenen voor maatschappelijk kwetsbare groepen? We willen deze oefening uitdrukkelijk niet alleen maken. Samen met onze belangrijkste partners en bewoners-groepen, gaan we op zoek naar problemen en voorstellen die het nieuwe stadsbestuur prioritair moet aanpakken. Daarmee maken we een prioriteitennota die we in het najaar voorstellen aan de Gentse politieke fracties. We ontwikkelen ook een 'sociale stemtest 2012' als basis voor verder politiek debat. Volgend nummer lees je hier zeker meer over.

Patrick Develtere,
voorzitter ACW,
debat Tegenspraak 29/03/11

**Ieders
stem
telt**
14.10.2012

RUBRIEK
2012

Precair puzzelen in de Brugse Poort

Naar aanleiding van de tentoonstelling 'Lijn 3' ontstond een discussie in de wijk Brugse Poort. De aangrijpende foto's vroegen aandacht voor de vergeten onderkant van de samenleving.

Waarom zo negatief? Gebeuren er dan ook geen goede zaken in de wijk? Er werd besloten de discussie vooral positief aan te wenden. Dat heel veel mensen in de Brugse Poort in een moeilijke, preciaire situatie leven en dat er nog veel werk aan de winkel is, dat werd door niemand ontkend. Via een 'Preciaire Puzzeldag' kwamen 59 basiswerkers in juni 2010 enthousiast samen. Sinds juni 2010 heeft een stuurgroep de resultaten van de dag verwerkt. Zo kwamen ze tot het opstellen van een 'Charter voor de Brugse Poort': tien intenties voor de buurt, met als doel het creëren van een solidaire buurt. In de loop van mei en juni 2011 wordt het Charter persoonlijk aan elk huis in de Brugse Poort afgegeven door één van de basiswerkers.

Meer info: precairepuzzel@gmail.com

DE ONDERTEKENING VAN HET CHARTER
DOOR ÉÉN VAN DE 60 SOCIALE ORGANISATIES
FOTO: FIXATIEF – ELS ECKHOUT

“Armoede is het
probleem van een
samenleving,
niet van de arme.”

Francine Mestrum
debat Tegenspraak 29/03/11

Signalenbundel 2010 Lokaal Sociaal Beleid

9 Gentse organisaties (CAW Artevelde, CAW Visserij, Intercultureel Netwerk Gent, vzw Jong, Samenlevingsopbouw Gent, Gezondheidsdienst Stad Gent, Dienst Straathoekwerk Stad Gent, Wijkgezondheidscentrum De Sleep en Welzijnsoverleg Regio Gent) bundelden de signalen die ze vanuit hun werkingen in 2010 opvingen. Een belangrijk document voor al wie begaan is met diepe maatschappelijke noden in onze Gentse samenleving.

Gratis downloaden via
www.lokaalsociaalbeleidgent.belsignalen

Openbare ruimte: kinderen ontwerpen...

Ledeberg

Voor Samenlevingsopbouw Gent is Ledeberg een van de prioritaire wijken. Brede School Ledeberg is een manier om in deze wijk mee te werken aan het programmaspoor 'leefbaarheid'. Via dit project houden we de vinger aan de pols bij gezinnen.

We zetten wijkpartners aan om samen oplossingen uit te werken voor de knelpunten van ouders en kinderen in de wijk. We willen creatief en oplossingsgericht werken aan de behoeften en noden in Ledeberg met betrekking tot onderwijs, opvoeding, vrije tijd,...

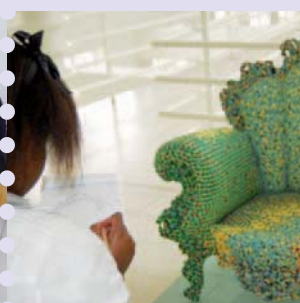
De stad Gent heeft een duidelijke keuze gemaakt om met het Brede School-concept aan de slag te gaan. Er schuilen kansen in om het onderwijs en de buurt samen toekomstgericht en kwaliteitsvol uit te bouwen. Brede School staat voor een verbazende werkvorm, waarvan de mogelijkheden en potenties ongelimiteerd zijn en nog lang niet allemaal gekend. Een bericht uit Ledeberg.

Brede school

Een Brede School is een samenwerkingsverband. Scholen, kinderop-

vang, ouders, jeugdwerk, bibliotheek, buurt- en welzijnsorganisaties, sociaal-culturele verenigingen,... vormen

een partnerschap in een wijk om de ontwikkelingskansen voor kinderen maximaal te laten renderen. Dit resulteert in activiteiten en samenwerkingsafspraken waarbij we streven naar onderlinge versterking, aanvulling en verrijking. Brede School is niet het verhaal van één school. Het is net de samenwerking tussen de verschillende partners die het verhaal zo sterk maakt. Deze samenwerking gaat over de verschillende schoolnetten heen met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Brede scholen vind je voornamelijk in wijken waar veel kwetsbare gezinnen wonen. Het is onze overtuiging dat

Fantasy Design

Via het project 'Fantasy Design' gaan de kinderen van verschillende Ledebergse scholen, in samenwerking met het Designmuseum, op een creatieve manier aan de slag met hun eigen woonomgeving.

Het project maakt deel uit van het internationaal project 'Fantasy Design in Community'. Het project daagde de jonge mensen uit om over design en architectuur na te denken vanuit hun eigen leefwereld. Leerlingen worden nauw betrokken op locaties in de wijk die voor hen betekenisvol zijn. Ze krijgen rechtstreeks impact op het uitzicht ervan.

Concreet

Er nemen een 90-tal leerlingen deel, van elke Ledebergse school één klas. De leerlingen van de secundaire school De Benedictuspoort nemen het Centrumplein onder de loep. Leerlingen van stedelijke basisschool De Kleurdoos denken over de buitenkant van de wijkbibliotheek. De binnenkant van de bibliotheek is het terrein van vrije basisschool het Onze-Lieve-Vrouwcollege.

Resultaat

Tijdens een groot toonmoment tonen de leerlingen aan elkaar, ouders en samenwerkingspartners hun ontwerp. Tot 12 juni kan je in het Designmuseum de tentoonstelling bezoeken. In juni worden de uitvoeringswerken(!) rond de bibliotheek afgerond, dankzij middelen van provincie Oost-Vlaanderen en Stad Gent. Voor het Centrumplein volgen we het tempo van het stadsvernieuwingsproject.

De resultaten zijn te bezichtigen op de tentoonstelling in de bibliotheek van 17 juni tot 24 september. Als je in Ledeberg bent, loop zeker eens langs. De kinderen zijn terecht trots op het resultaat!

net deze kinderen extra stimulansen kunnen gebruiken om zich ten volle te ontplooiën. Participatie, zowel van ouders als van kinderen, is hierbij essentieel. Een voorbeeld van hoe kinderen inspraak kunnen krijgen is het project 'Fantasy Design' (zie kader).

Een Brede School in Ledeberg

Sinds september 2008 ondersteunt Samenlevingsopbouw Gent een Brede School in Ledeberg. We sloten hiervoor een convenant af met de stad Gent, die nog vijf Brede Scholen ondersteunt in andere Gentse wijken. We organiseren het partnerschap en zetten via concrete activiteiten ouders, scholen en wijkorganisaties aan tot samenwerking en overleg. We realiseerden ondermeer korte sportlessen voor kinderen, een sportkamp, de kleutercarnavalstoet, een voorleesproject voor kleuters, wijkwandelingen voor leerkrachten, creatieve impulsen in het lesgebeuren,... Daarbij is het essentieel dat kinderen,

jongeren, ouders en organisaties in onderlinge communicatie, ervaren hoe ze impact hebben op hun eigen leef- en schoolomgeving. De maakbaarheid van de samenleving krijgt er concreet vorm. In alle bescheidenheid en kwetsbaarheid, maar evengoed vanuit ieders eigen sterkte, worden Brede Scholen actieve en bepalende actoren in de buurt.

Meer info?

- **Brede School Gent** op www.pbdgent.be
- **Brede School Ledeberg** op www.samenlevingsopbouw-gent.be
- **Fantasy Design** op www.fantasydesign.org
- **'Jouw kind groeit op in de wijk, 9 jaar praktijkervaring binnen de Brede School' – brochure Samenlevingsopbouw over werking in Sluizen-Tolhuis-Ham, 2008, 67 blz., 8 €**

KINDERKARNAVAL

Streng & rechtvaardig, maar ook menswaardig & sociaal?

Er wordt hierbij vooral ingezet op de aanpak van: sociale fraude, de illegale migratiestroom van nieuwe EU-burgers en de werkonwilligheid van een aantal cliënten. Dit doet men door een aantal beperkingen en schorsingen van het leefloon op te leggen. Vanuit Samenlevingsopbouw Gent vzw zijn wij bezorgd om deze evoluties: een activerend plichtendiscours, het individueel schuldmodel dat de bovenhand krijgt en de maatschappelijke dienstverlening die wordt afgebouwd in plaats van verder uitgebouwd. Is dit beleid wel voldoende afgestemd op de draagkracht van de meest kwetsbare Gentse bewoners? We stellen een aantal kritische vragen en bedenkingen rond het recht op inkomen en het recht op sociale bescherming.

Iedereen heeft recht op een menswaardig leven, of toch niet?

Het leefloon (755 € voor een alleenstaande¹⁾ ligt in België onder de Europese armoedegrens (966 €²).

Het OCMW waarborgt het recht op een menswaardig leven en het recht op maatschappelijke integratie. Het dient vaak als laatste vangnet voor mensen die uit de boot vallen of net als springplank voor mensen die het (even) moeilijk hebben. In de OCMW-raad van januari 2011 werd een plan voor een “accurater” handhavingsbeleid goedgekeurd. Hierbij wil OCMW Gent “strenger maar rechtvaardiger” optreden. Dit handhavingsbeleid is eigenlijk niets anders dan de zorg voor het naleven van de plichten van de cliënt, waarbij er eerder wordt omgesprongen met de “schaarse” middelen.

Wie met dit bedrag of minder moet rondkomen heeft een verhoogd armoederisico. Voor 1 op 7 Belgen is dit een realiteit. Om een menswaardig leven te leiden, heeft een alleenstaande minimaal 960 euro³ (Budgetstandaard Vlaanderen) no-

dig. Het leefloon is dus vaak ontoereikend. Voor velen is het een allerlaatste sociale vangnet en de enige legale mogelijkheid om een inkomen te hebben. Hoewel armoede meer is dan een gebrek aan financiële middelen, is een inkomen heb-

ben een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen (over)leven.

Het aantal mensen dat beroep doet op het leefloon, nam de laatste jaren in Gent fors toe (in 2010 zelfs met meer dan 10%). Dit heeft, volgens het OCMW, te maken met de financieel economische crisis en de instroom van nieuwe EU-burgers. Het Gentse OCMW heeft al jaren procentueel het hoogste aantal leefloners van Vlaanderen. Door een aantal bijkomende activeringsvoorwaarden te koppelen aan het leefloon, staat het recht op sociale zekerheid en een (vervangings)inkomen nog sterker onder druk dan voorheen. Een aantal mensen zal op termijn resoluut uit de boot vallen omdat ze niet aan deze voorwaarden kunnen voldoen. Ze zullen het recht op leefloon volledig of tijdelijk verliezen. We zijn hierover heel verontrust. Wat gebeurt er met deze geschorsten? Waar komen zij tijdelijk of permanent terecht? Op welke manier moeten zij zonder inkomen overleven?

Gezien de nu al ontoereikendheid van het leefloon, vragen veel mensen ondersteuning via voedselbedelingen in Gent. Ook hier merkt men de laatste jaren een sterke toename van aanvragers. Vele voedselbedelingspunten zitten aan hun limiet van vrijwillige medewerkers, stockageplaats en draagkracht van de dienst. Hoeveel mensen kunnen zij er nog bijnemen? En wat als mensen daar niet meer terecht kunnen? Openen we hiermee niet nog meer de deur voor een illegaal of ondergronds circuit waarbij mensen tot alles in staat zijn om te overleven? Gaan we naar Gentse straten vol bedelarij? Wil de Stad Gent dit net niet vermijden en voert het net daarom een strikter en repressiever veiligheidsbeleid? Worden er 'goede' en 'slechte' armen gecreëerd? Welke mensen in armoede wil het OCMW Gent nog ondersteunen en welke niet meer?

Wie buiten de lijntjes kleurt heeft te maken met controle en inspectie

De oprichting van een sociale fraudecel is een andere maatregel in het kader van het nieuwe handhavingsbeleid. Je maakt je schuldig aan sociale fraude als je bijvoorbeeld feitelijk samenwoont terwijl je als alleenstaande bent ingeschreven, als je werkt bij een werkgever die geen aangifte doet van het werk waarvoor hij jou betaalt, als je bijkluist en dat wordt niet reglementair aangegeven, als je aangeeft zelfstandige te zijn (en het eigenlijk niet bent) terwijl dit het enige statuut is waarbinnen je in België mag werken, wanneer je hier een uitkering vraagt en je nog recht hebt op een uitkering uit het land van herkomst ...

In al deze situaties kan de fraudecel, op aangeven van een maatschappelijk werker dat er een vermoeden van fraude aanwezig is, gaan uitzoeken hoe de vork in de steel zit. De cel mag daarbij informatie inwinnen via huisbezoeken en contact leggen met de huisbaas, de politie en andere hulpverleners. Daarna kan men overgaan tot de stopzetting van de financiële steun van het OCMW.

Wij stellen ons vooral vragen over de achterliggende motieven die mensen in deze situatie doet kiezen voor deze oplossingen. We geven de antwoorden zonder er veel over uit te wijden: de onbetaalbaarheid van de woningen op de private huurmarkt, de hoogoplopende gezondheidskosten voor wie jarenlang in slechte en ongezonde huizen woont, een arbeids-

wetgeving en/of migratiewetgeving die het onmogelijk maakt dat sommige groepen uit arbeid hun inkomen kunnen verwerven, de onmogelijkheid om minimaal te kunnen leven van het leefloon met een gezin, ...

Het lijken ons allemaal structurele problemen te zijn. Problemen dus, waar de samenleving het aan zichzelf verplicht is, een antwoord op te formuleren. Maar absoluut geen reden om er diegenen die er reeds slachtoffer van zijn, nog eens dieper in te duwen! Dat kunnen en mogen wij als Samenlevingsopbouw niet aanvaarden.

Voor een sociaal en menswaardiger OCMW-beleid

We pleiten voor een OCMW dat haar vangnetfunctie behoudt en niet bespaart op de kap van de meest kwetsbaren in onze samenleving. We zien

liever een OCMW dat actief onderbescherming opspoort en pro-actief rechten toekent in plaats van te investeren in het opsporen van misbruiken en fraudebestrijding. Een beleid rond armoedebestrijding vraagt om de garantie dat ook wie arm en sociaal uitgesloten is, zijn rechten kan laten gelden. Want enkel daardoor biedt men een reëel en rechtvaardige oplossing voor armoede.

Fraudeurs en cliënten die hun activeringsverplichtingen niet nakomen worden door het OCMW over dezelfde kam geschoren. Ze worden zonder bron van inkomen achtergelaten, krijgen het etiket van "profiteur", worden gecriminaliseerd en met de vinger gewezen.

"Armoede is een zaak van iedere Gentenaar", maar dit soort beleid breekt elke vorm van solidariteit. Groepen in de samenleving worden tegen elkaar uitgespeeld (goede vs.

slechte armen, maar ook autochtoon vs. allochtoon, profiteur vs. brave huisvader...). Wie de opgelegde activeringsvoorwaarden wel haalt, wie werkt of de kans heeft niet in armoede te leven zal minder geneigd zijn om te reageren tegen dit onrecht. Gent profileert zich als een warme solidaire stad, waar het goed is om te leven voor iedereen. Laat ons dat dan ook effectief waarmaken.

.....

¹ Bedrag leefloon vanaf 1 mei 2011

² EU-SILC 2009

³ Storms, B. en Van den Bosch, K. (red.), Wat heeft een gezin minimaal nodig? Een budgetstandaard voor Vlaanderen, Leuven, Acco, 2009.

“Laat ons niet de arme, maar de armoede illegaal verklaren.”

Francine Mestrum
naar Riccardo Petrella
debat Tegenspraak 29/03/2011

Werkgroep levert suggestienota 'samenhuizen/ samenhuren' af.

Het bestuursakkoord wijdde in 2006 al een paragraaf aan 'huisdelen' of 'samenhuizen', waarbij het stadsbestuur zich sterk maakte om deze nieuwe samenlevingsvorm te ondersteunen. De Gentse woonstudie uit 2009 haalde in zijn beleidsaanbevelingen co-housing aan als instrument om het wonen in Gent betaalbaar te houden. Daarbij werd gesuggereerd om deze meer gemeenschappelijk gerichte woonvormen erkenning te geven via de invoering van een 'collectief samenlevingscontract' naar analogie met het bestaande samenlevingscontract.

Als probleem nummer 1 duikt 'wonen' al jarenlang op bij tal van welzijnsdiensten en maatschappelijk kwetsbare groepen. De betaalbaarheid van wonen staat onder zware druk. Antwoorden vinden lukt heel wat moeilijker en gaat vaak gepaard met zware financiële engagementen. Toen het Lokaal Sociaal Beleid in 2008 van start ging was één

Pas afgestudeerde vriendinnen huren samen een huis, een koppeltje zoekt een derde om de huur te delen, twee leefloners huren samen en proberen zo met meer kwaliteit te wonen en te leven. Het zijn allemaal voorbeelden van een groeiende trend in Gent: 'samenhuizen'. Gezellig en goed voor de portemonnee? Veelal, maar niet altijd en niet voor iedereen.

haalbaar oplossingsspoor het 'samenhuizen' of 'samenhuren'. Een werkgroep werd opgericht. Hieraan namen enthousiaste experts deel van de Dienst Wonen, de Dienst Bevolking, de Politie, het OCMW en Samenlevingsopbouw Gent. Samen poogden ze een genuanceerd zicht te krijgen op het fenomeen en de specifieke problemen, maar ook (en voor het eerst in Vlaanderen) een aantal suggesties uit te werken.

Situering

Hoe aantrekkelijk het idee ook lijkt, er kan heel wat 'fout lopen' bij samenhuizen of samenhuren. Zo wordt er veelal ondergehuurd, zonder toestemming van de eigenaar. Maar wat gebeurt er als één van de 'samenhuizers' het pand verlaat? Daarnaast is een woning waar samen gehuurd wordt, onderhevig aan het kamerdecreet en valt het onder het Gentse politiereglement. Wat

als het fout gaat en er bijvoorbeeld brand uitbreekt? Wie is verantwoordelijk voor wat? Naast deze vraagstukken die vooral te maken hebben met de huurwet, is er ook een problematiek die te maken heeft met ontoereikende vervangingsinkomens en het gebrek aan sociale woningen. Voor een aantal kwetsbare groepen is, gezien de steeds stijgende huurprijzen op de private woonmarkt, samenhuizen een bittere noodzaak geworden. Door met verschillende mensen samen een pand te huren en een aantal kosten te delen, proberen ze actief een menswaardiger leven op te bouwen. Maar: de wetgeving rond vervangingsinkomens is niet afgestemd op samenhuizen. Samenhuizers die leefloon, werkloosheidsvergoeding, inkomensgarantie voor ouderen (IGO) ontvangen verliezen een deel van die inkomens door samen te huizen. De inspanningen die ze doen om alsnog een menswaardig

leven op te bouwen, worden zo door de wetgever volledig te niet gedaan. Van een contradictie gesproken.

Leeflonen te laag

De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) kaartte in 2009 het probleem al aan in een persbericht "Leefloonwet zet mensen aan tot fictief alleen wonen". Het feit dat sommige OCMW-clients vandaag beweren alleen te wonen - terwijl ze in werkelijkheid samenwonen - heeft alles te maken met leeflonen die nog altijd te laag zijn om menswaardig te leven en met een wet die eerder het alleenwonen aanmoedigt dan het samenwonen. Nochtans vermindert samenwonen de kans op armoede omdat belangrijke kosten kunnen worden gedeeld. De VVSG vraagt al lang om menswaardige bedragen en een hertekening van de categorieën die meer rekening houdt met het aantal gezinsleden.

Wonen onbetaalbaar voor alleenstaande ouder

Het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen en het Centrum Sociaal Beleid (CSB) roepen in het jaarverslag Gezinsbeleid 2010 Vlaams minister Jo Vandeurzen op, om zich te beraden over 'sommige niet-bedoelde nadelige effecten van de sociale regels'. De onderzoekers stellen vast dat wie een gezin vormt, vaak wordt afgestraft in het sociaal beleid. CSB-berekeningen tonen aan dat een alleenstaande met twee kinderen, een hoger welvaartsniveau heeft dan een koppel met twee kinderen. Een alleenstaande met twee kinderen ontvangt dezelfde uitkering als een koppel met twee kinderen, maar die laatste moeten van dat bedrag leven met twee volwassenen. Het gevolg van zulke regels is dat mensen soms beslissen maar niet te gaan samenwonen of de werkelijkheid te verbergen om een verlaging van de uitkering te ver-

TE HUUR

Gezellige éénpersoonsstudio, binnenkort vrij. Twee plaatsen : leef/slaapruimte, kitchenette, sanitair (douche, toilet, wastafel). Enkel voor kandidaten die aan het werk zijn, of evt studenten. Huurprijs : 390 € + EGW
Bezichtigen + info : 0474/800507

Ruime woning, ook zeer geschikt voor samen-huren; beneden living met open keuken en veranda, mooie buitenterras op zonnecant; vijf zeer ruime slaapkamers met kabel-, telefoon- en internetverbinding, 3 toiletten, 2 douches; overal nieuwe ramen met superisolerende beglazing, centrale verwarming op aardgas. Eventueel fietsberging beschikbaar. Binnenkort vrij. Enkel voor mensen die aan het werk zijn, of evt studenten. Huurprijs : 1500 €
Bezichtigen + info : 0474/800507

Appartement Raf Verhaeststraat :

1st verdieping : Ideaal voor koppel : appartement met 1 slaapkamer en bureau (evt kinderkamer), living + open keuken met alle toestellen, badkamer (toilet+douche+wastafel), miniterras, kelderberging. 640€ + 20€ kosten
Bezichtigen + info : 0474/800507

“ Wonen in de stad is erg duur. Het delen van een huis kan een uitweg bieden. De verbruikersvereniging OIVO voerde eind 2010 een onderzoek uit. Daaruit blijkt dat 300.000 Belgen samen huren. Gemiddeld ligt de huurprijs tot 38% lager als je een woning deelt. ”

mijden. Heel wat problemen hebben te maken met onaangepaste categorisering van sociale realiteiten.

Complex

'Samenhuizen' is vaak een containerbegrip. Daarenboven is het complex tot onmogelijk om het samenhuizen op een correcte manier te organiseren. Door inconsistente regelgeving op alle niveaus worden heel wat groepen vandaag gestraft wanneer ze samenhuizen, ook al kan dit een uitweg bieden voor heel wat woonnoden en -problemen. Een stad kan niet alleen dit probleem oplossen. Een aantal federale en Vlaamse wetten staan een degelijke regeling voor samenhuizen in de weg. De werkgroep dringt bij de verschillende overheden erop aan hier dringend werk van maken. De suggestienota die de werkgroep afleverde wil vooral een aanzet zijn tot tussenoplossingen. Positieve suggesties, de ene al wat complexer dan de andere, kunnen voor heel wat mensen een oplossing betekenen. Suggestie 1 is heel concreet en uitvoerbaar, suggestie 2, 3 en 4 zijn

juridisch complex, maar kunnen in een experimenteel kader uitgewerkt worden. De werkgroep denkt dat hierdoor in Gent een basis kan worden gelegd om samenhuizen veilig en transparant te regelen.

Meer info?

- *'Samenhuizen in België: waar staan we, waar gaan we', Jonckheere, Kums, Maelstaf en Maes, 2010, Koning Boudewijn Stichting, 319 blz.*
- *'Solidair Wonen, Studie over de mogelijkheden voor de erkenning van het groepswonen voor mensen in een kwetsbare sociale toestand', Grootstedenbeleid, 2006, 137 blz.*
- *Suggestienota 'Samenhuizen/samenhuren', Werkgroep Samenhuizen Lokaal Sociaal Beleid Gent, 2010, 13 blz. Interesse in de nota? Mail naar Welzijnsoverleg Regio Gent vzw, tav Kris De Vos, kris.de.vos@wrg.be*

SUGGESTIES

Suggestie 1.

“Gids voor samenhuizen en samenhuizen”. Er bestaat veel onduidelijkheid over de mogelijkheden en beperkingen van samenhuizen en samenhuizen. Er is nood aan gebundelde en correcte informatie om mee te geven aan potentiële samenhuizers.

Suggestie 2.

“Experimenteren met een systeem van hospitaverhuur”. Een hospes/hospita is iemand die één kamer in zijn of haar woonhuis ter beschikking stelt aan een kostganger. Hierbij wordt gedacht aan studenten, maar evengoed aan kwetsbare groepen. Niet alleen wordt de (te grote) één-gezinswoning efficiënter gebruikt, in hospitaverband samenwonen kan evengoed een belangrijke sociale functie vervullen in de strijd tegen vereenzaming of isolement.

Suggestie 3.

“Solidair samenwonen in functie van samenhuizen”. Een groep van woonexperten kan woningen als ‘solidaire woningen’ aanduiden. De rechten van de inwoners van zo’n woningen blijven gevrijwaard (leefloon, werkloosheid, IGO,...) Gent kan hier een experiment opzetten dat heel wat mogelijkheden in zich draagt.

Suggestie 4.

“Experimenteren met samenhuizen met begeleiding”. Instellingen verhuren of onderverhuren soms een huis aan hun patiënten of cliënten. Dit is een tussenoplossing tussen zelfstandig wonen en alle vormen van begeleid wonen. Bewoners met een vervangingsinkomens die in een ‘samenhuishuizen met begeleiding’ wonen, worden verzekerd van hun statuut als alleenstaande.

SUGGESTIES

Woongroep werd dan inburgering

Toen de 33-jarige Passion zo’n vijf jaar geleden op de Gentse Feesten belandde, ontstond een ‘coup de foudre’ voor Gent. Via via belandde hij als Tunesiër bij een groep samenhuizers in het centrum van Gent. Passion woonde er ondertussen al met heel wat mensen samen. Door het open huis en de ruime netwerken van zijn huisgenoten leerde hij naar eigen zeggen “zowat heel Gent” kennen.

Passion: Ik woon tussen allemaal Belgen. Ik moet dus voortdurend Nederlands spreken. Ik heb ook wel les gevolgd maar het vele oefenen heeft me zelfvertrouwen gegeven en een grote woordenschat. Ik woon in een groot huis dat ik deel met anderen. Iedereen heeft een aparte slaapkamer maar we delen keuken, badkamer,

leefruimte en tuin. Door deze woon-situatie leer ik voortdurend nieuwe mensen kennen: vrienden van vrienden, via via, kennissen, bezoekers,...

Kiezen veel mensen voor zo’n manier van samenhuizen?

Passion: Ik denk het niet. Ik ken zelf niet zoveel andere voorbeelden maar ze zijn er wel. Het is een bewuste keuze van iedereen die hier woont. Voor mij was de eerste groep waarmee ik hier samenwoonde echt mijn familie. Ik had hier niemand anders. Zij hebben mij alles geleerd en getoond. Nu leef ik al wat apart van sommigen in de groep. Maar we delen wel het samen leven. Dat is heel belangrijk. Vooral het samen koken en eten is hierin belangrijk. Maar ook het ‘open huis’ waarin steeds iedereen welkom is. Dit huis gonst voortdurend van de mensen.

Interviews: Lut Vael en Frank Vandepitte

Interview Ann

Hoe ben je ertoe gekomen om je huis open te stellen voor samenhuren?

Ann: In eerste instantie begon ik ermee, na toestemming van de huiseigenaar, om mijn dochter en kleindochter hier te laten inwonen. Zij zijn hier niet zolang geweest. Toen ze vertrokken vroeg mijn dochter of ik geen alleenstaande Bulgaarse vrouw onderdak kon geven. Enkele maanden nadat zij naar Bulgarije teruggedaan is, verloor een Belgische buur z'n woning. Hij was z'n werk kwijtgeraakt en kon de huur niet meer betalen. Hij woonde hier een half jaar. Daarna werd ik benaderd door een vluchtelingenorganisatie die vroeg om een Oost Europese vluchteling op te vangen. Na haar kwam een Albanees gezin. Man, vrouw en baby'tje van twee maanden oud. Het waren legale mensen, de man had ook werk, maar ze slaagden er niet in om op 'korte' termijn een geschikte woning te huren. Door de stabiliteit die ze bij mij gevonden hebben, zijn ze er volledig bovenop gekomen. Die mensen stellen het ondertussen heel goed in hun woning in Eeklo. Momenteel leef ik terug samen met een Vlaamse vrouw die ongeveer anderhalf jaar dakloos

geweest is en die ik aantrof in een garage waar ze verbleef.

Eigenlijk is dat de reden waarom ik dit doe: ik zie mensen in grote nood en heb een extra ruimte ter beschikking waar ook een bed staat. Ik voel me als burger aangesproken en probeer te helpen waar ik kan. De dakloze vrouw woont hier nu gratis, ze heeft immers geen middelen van bestaan. Ikzelf leef van een werkloosheidsuitkering van om en bij de 900 € en betaal net geen 500 € huur. Ik ben blij met m'n eigen dak boven het hoofd. Als ik er bovendien andere mensen mee kan helpen, zoveel te beter. Wanneer mensen een beetje eigen inkomen hebben, maken we financiële afspraken. Dan vraag ik bijvoorbeeld om 150 € mee te betalen voor de huur. Huren is veel te duur voor heel veel mensen. De grote vraag en het kleine aanbod (waar niet direct een oplossing voor is) verstoort de prijs voor lage inkomens. Eigenlijk zou 'huren' voor een periode uit dat vrije marktsysteem moeten gehaald worden. Zoals het nu gaat, kan je bijna gelijk wat verhuren tegen gelijk welke schandalige prijs.

Wat betekent samen huren voor jou?

Als we de huur een beetje delen, betekent het dat ik iets makkelijker rond kom op het eind van de maand. Maar ook het 'gedeeld gebruiken' van de woning is positief. Ik ben niet alleen én de mensen die hier inwonen kunnen gebruik maken van mijn netwerk om geholpen te worden. Mocht dit echter officieel bekend zijn, dan zou dit me de helft van mijn inkomen kunnen kosten. Dat klopt toch niet! Als je om economische redenen samenhuurt, omdat de huurprijzen niet te betalen zijn, moet je dit clandestien doen. Zoniet word je gestraft en wordt je vervangingsinkomen gehalveerd of zelfs geschrapt. Dat noemen ze dan sociale fraude! Begrijpt men dan niet dat dit voor sommige mensen bittere noodzaak is, zelfs soms een kwestie van overleven.

Ook voor je medehuurder is er gevaar?

Als je geen papieren hebt of dakloos bent, speelt het uiteindelijk niet zoveel rol. Maar eigenlijk kunnen mensen hier niet officieel ingeschreven staan. Sommigen hebben een referentie-adres ergens anders. Eén keer heeft een wijkagent iemand toch ingeschreven zonder dat ik er nadelig effect door ondervond.

Kijk, eigenlijk is het simpel. Er is een grote woningnood. De stad heeft daar geen oplossing voor. Is het dan zo moeilijk een legaal systeem te ontwikkelen dat mensen toelaat tot samenhuren en bovendien een oplossing biedt voor hun financiële problemen?

Onlangs zag ik een mooi huis met een redelijk ruime tuin en vier slaapkamers. Huurprijs 900 €. Dat is ontzettend veel. Als ik dat echter legaal kan samenhuren met drie andere alleenstaanden, dan zou dit plots wel betaalbaar zijn voor mij. Voor wie een regelmatig inkomen heeft uit arbeid, hoeft dit geen probleem te zijn. Wie een vervangingsinkomen heeft, kan dit niet.

Ann is een fictieve naam

kt beter scursus

Ben je op de hoogte van wetgeving rond wonen die er al dan niet voor kan zorgen dat op deze manier samenwonen makkelijker kan?

Passion: Daar weet ik niet zoveel over. Persoonlijk zou ik het heel raar vinden dat de overheid zou zeggen hoe mensen al dan niet mogen wonen. Wij zorgen goed voor dit huis. We zorgen ook goed voor elkaar en ook met de buurt zijn er geen problemen. Voor de huisbaas is het natuurlijk wel belangrijk goed te weten wie er op het contract staat. Dat wordt maar belangrijk als er problemen zouden zijn. Die zijn er al die jaren (sinds 2003) nog niet geweest. Ondertussen hebben hier al tientallen mensen gewoond. Sommigen zijn gebleven, anderen zijn elders beland.

VRIJWILLIGERS SAMENLEVINGSOPBOUW GENT - TUINFEEST 2011

COLOFON

FRANK wordt uitgegeven door:

Samenlevingsopbouw Gent vzw, Blaisantvest 70, 9000 Gent

Telefoon: 09 223 95 15 - Fax 09 239 96 72

Email: info.gent@samenvlevingsopbouw.be

Url: www.samenvlevingsopbouw.be

FRANK verschijnt in maart, juni en november.

Onder het motto “Kansen creëren, grondrechten garanderen” werkt Samenlevingsopbouw Gent in de 19e eeuwse gordel rond thema's zoals inkomen, wonen, onderwijs en leefbaarheid. We ondersteunen en versterken er kwetsbare groepen zodat zij vanuit hun krachten zelf mee oplossingen kunnen geven voor problemen die zich in hun nabijheid stellen. In samenwerking met diensten en organisaties, zetten we samen met deze kwetsbare groepen, ook stappen om het beleid aan te sporen om tot duurzame en structurele oplossingen te komen. “Iedereen moet van de grondrechten kunnen genieten en ze moeten afdwingbaar zijn”.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER: Viktoriya Rozhko, Jan Rooms, Stéphanie Staïesse, Patrice De Meyer, Kris Dom, Frank Vandepitte, Wouter Van Thillo, Nele De Wulf, Natasha van Hulle, Lut Vael, Annelies Verbeke.

EINDREDACTIE: Jan Rooms, Stéphanie Staïesse, Kris Dom, Lut Vael, Viktoriya Rozhko, Frank Vandepitte

ADRESBEHEER: jan.rooms@samenvlevingsopbouw.be

VORMGEVING: derkapellmeister@me.com

FOTOGRAFIE: Els Eeckhout, Viktoriya Rozhko, Wannes Degelin, Kris Dom, Frank Vandepitte, Patrice De Meyer, Eline Schmidt

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
Lut Vael, Blaisantvest 70, 9000 Gent

STEUN: Indien je Samenlevingsopbouw Gent vzw wil steunen in de uitvoering van haar verschillende projecten kan je een gift storten op rekeningnummer 001-1671963-50

C O L U M N

Annelies Verbeke

In de *Pantsjatantra*, een in het Sanskriet geschreven fabelverzameling, een van de oudste ons overgeleverde boeken, staat te lezen: ‘Komt een arme, zelfs met de bedoeling iets te geven, in het huis van een rijke, dan houdt men hem toch voor een bedelaar.’ Het stigma dat rust op mensen die in armoede leven is eeuwenoud, misschien wel zo oud als de armoede zelf. ‘Help armoede de wereld uit’ is in dit licht een naïeve slogan. Armoede is van alle tijden. Wat baat het om armoede te bestrijden als de wereld nooit armoedevrij is geweest?

Op die vraag bestaat een duidelijk antwoord: omdat het anders erger wordt.

En ik heb de indruk dat het erger wordt, wereldwijd en ook hier. Ik zie meer armen om me heen. Ze zijn niet allemaal werkloos. In *Candide* schreef Voltaire: ‘De arbeid behoedt ons voor drie grote kwalen: de verveling, de ondeugd en de armoede’. Dat laatste lijkt niet langer het geval. Men hoeft geen gat in de hand te hebben om niet rond te komen van een laag loon. Maandelijks alimentatiegeld betalen kan volstaan om niet genoeg geld over te houden voor de huishuur.

Voor een reeks nachtelijke reportages, die ik bundelde in *Wakker* (De Geus, 2011), verbleef ik een nacht in een opvangcentrum voor daklozen in Gent. ‘Ik ben zot, maar niet zot genoeg’, verzuchtte een bedrukte man die de nachtopvang voor het eerst bezocht. Hij was pas uit een psychiatrische instelling ontslagen en kon nergens terecht. Een vrouw ‘telefoneerde’ met een breinaald die ze door een van haar dreadlocks had geduwd. Geregeld kreeg ze de slappe lach. Je vraagt je af hoe groot die mazen in het sociale vangnet zijn als iemand als zij er ongemerkt doorheen kan glijpen.

Maar je kunt het niet altijd zien. Er is stille armoede, en nette armoede. Een Arabisch spreekwoord zegt: ‘Vier dingen kunnen niet lang verborgen blijven: kennis, dwaasheid, rijkdom en armoede.’ Toch waren de jongemannen met een Arabische achtergrond in het opvangcentrum net degene van wiens uiterlijk je de armoede niet kon aflezen.

De hedendaagse maatschappij bejegt de zwakkeren met groter ongeduld. Ben je depressief? Ga jezelf dan zo snel mogelijk mediceren zodat we geen last van je hebben. Ben je arm? Doe er wat aan. Ze heten niet langer de buitenstaanders, de kwetsbaren of de patiënten, we vatten ze gemakshalve samen als ‘losers’, een woord om al wat ons angst inboezemt krachtdadig op een afstand te houden. Met het oprukkende gebruik van het woord ‘marginaal’ is hetzelfde aan de hand. Angstig distantiëren we ons van de armoede, omdat we voelen dat ze dichterbij komt, omdat het erger wordt.